

Oferta edukacyjna Centrum Dialogu

WYKŁADY

CENTRUM DIALOGU
im. Marka Edelmana w Łodzi

Historia antysemityzmu w Europie i Polsce

Antysemityzm to zjawisko głęboko zakorzenione w historii Europy, obecne w różnych formach od wieków. Jego rozwój doprowadził do Zagłady – systematycznej eksterminacji Żydów podczas II wojny światowej. Holocaust stanowi dramatyczne świadectwo skutków nienawiści, która narastała przez stulecia. Zrozumienie jego genezy i mechanizmów pozwala lepiej dostrzec, jak uprzedzenia mogą prowadzić do zbrodni na masową skalę – także we współczesnym świecie.

Po zajęciach uczniowie:

- znają historię diaspory żydowskiej;
- wiedzą jak zmieniały się formy antysemityzmu na przestrzeni wieków;
- wiedzą, czym jest antysemityzm;
- znają początki antysemityzmu;
- wiedzą, jak scharakteryzować kolejne etapy Zagłady;
- wiedzą, jak wyglądała Zagłada w Polsce i Europie;
- rozpoznają przejawy antysemityzmu i reaguje na nie z postawą sprzeciwu.

Podstawa programowa:**Historia:**

- wymienia i charakteryzuje przykłady największych zbrodni niemieckich i sowieckich;
- przedstawia ideologiczne podstawy eksterminacji całych narodów;
- charakteryzuje etapy eksterminacji Żydów (dyskryminacja, stygmatyzacja, izolacja, zagłada);
- rozpoznaje główne miejsca eksterminacji Żydów polskich i europejskich;
- opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem powstania w getcie warszawskim.

WOS:

- wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła w przemianach nowoczesności;
- wskazuje różnice między totalitaryzmem a autorytaryzmem; charakteryzuje system rządów totalitarnych, porównując najważniejsze cechy ustrojowe Związku Sowieckiego oraz III Rzeszy Niemieckiej;
- wyjaśnia pojęcie faszyzmu i charakteryzuje jego różne konteksty znaczeniowe.

Język polski:

- kształtowanie dojrzałości intelektualnej, emocjonalnej i moralnej uczniów;
- kształcenie umiejętności rozpoznawania i wartościowania postaw budujących szacunek dla człowieka.

Techniki wykorzystywane:

- aktywne słuchanie,
- opowiadanie historii,
- dyskusja.

Człowiek w chwili próby...

Stosunki polsko-żydowskie w trakcie II wojny światowej to temat, który budzi dzisiaj wielkie emocje.

Szmalcownicy i Sprawiedliwi to dwie strony tej samej monety – życia codziennego okupowanej Polski.

Zgłębiając losy zarówno Polaków, jak i Żydów, możemy lepiej zrozumieć, jak układały się ich wzajemne relacje i jak ewoluowały one w dramatycznych realiach wojennej rzeczywistości.

Po zajęciach uczniowie:

- poznają fakty związane z prześladowaniami Żydów;
- poznają realia życia w getcie;
- wiedzą, kim są Sprawiedliwi wśród Narodów Świata, potrafią
- porównać postawy Polaków z postawami innych Europejczyków;
- potrafią opisać postawy Polaków wobec Zagłady Żydów.

Podstawa programowa:

- przedstawia realia życia codziennego w okupowanej Polsce;
- charakteryzuje sytuację dzieci i młodzieży pod okupacją niemiecką
- i sowiecką oraz wskazuje przykłady patriotycznych postaw młodzieży;
- przedstawia ideologiczne podstawy eksterminacji całych narodów oraz „istot niegodnych życia”;
- charakteryzuje etapy eksterminacji Żydów;
- opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem powstania w getcie warszawskim;
- charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego i społeczności międzynarodowej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem Sprawiedliwych, na przykładzie Ireny Sendlerowej, s. Matyldy Getter, Antoniny i Jana Żabińskich oraz rodziny Ulmów.

WOS:

- kształtowanie szacunku dla dziedzictwa narodowego; wyrabianie poczucia troski o pamiątki i zabytki historyczne;
- kształtowanie więzi z krajem ojczystym, świadomości obywatelskiej, postawy szacunku i odpowiedzialności za własne państwo;
- wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła w przemianach nowoczesności;
- wskazuje różnice między totalitaryzmem a autorytaryzmem; charakteryzuje system rządów totalitarnych, porównując
- najważniejsze cechy ustrojowe Związku Sowieckiego oraz III Rzeszy Niemieckiej;
- wyjaśnia pojęcie faszyzmu i charakteryzuje jego różne konteksty znaczeniowe.

Techniki wykorzystywane:

- aktywne słuchanie,
- opowiadanie historii,
- dyskusja.

„Oddajcie mi swoje dzieci” – dzieciństwo w getcie i poza nim

Rok 1942 to jeden z najczarniejszych rozdziałów w historii Łodzi – to wtedy 15~000 dzieci zostało wywiezionych do obozu zagłady w Chełmnie. To bez wątpienia jeden z najtragiczniejszych momentów w historii Łodzi. Dzieciństwo w realiach getta oznaczało głód, strach i brak nadziei. Po aryjskiej stronie wiązało się z ukryciem i niepewnością o przeżycie. Pozwala to zrozumieć jakie znaczenie mają prawa dziecka i ich bezwzględna ochrona – zarówno wtedy, jak i dziś.

Po zajęciach uczniowie:

- wiedzą, czym jest Wielka Szpera;
- znają historię dzieci żydowskich w getcie;
- znają historię obozu romskiego w łódzkim getcie;
- znają fakty o obozie dla dzieci polskich;
- znają warunki życia dzieci w Łodzi podczas II wojny światowej;
- znają historie praw dziecka;
- znają historie żydowskich dzieci ukrywających się po aryjskiej stronie.

Podstawa programowa:

Historia:

- rozwijanie myślenia historycznego oraz wrażliwości moralnej;
- pogłębianie wiedzy o ważnych wydarzeniach z dziejów narodu i państwa polskiego;
- charakteryzuje etapy eksterminacji Żydów (dyskryminacja, stygmatyzacja, izolacja, zagłada);
- rozpoznaje główne miejsca eksterminacji Żydów polskich i europejskich oraz innych grup etnicznych i społecznych na terenie Polski i Europy Środkowo-Wschodniej;
- opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu;
- rozróżnia terminologię stosowaną w nauce na określenie niemieckiej polityki eksterminacyjnej w okresie II wojny światowej (m.in. Holokaust, Szoa, Porajmos).

WOS:

- wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła w przemianach nowoczesności;
- charakteryzuje system rządów totalitarnych.

Techniki wykorzystywane:

- aktywne słuchanie,
- dyskusja,
- opowiadanie historii.

Widział, wiedział, mówił. Jan Karski.

Łódzianin, który w czasie II wojny światowej podjął próbę poinformowania świata o tragedii Żydów w okupowanej Polsce. Przemierzał Europę, ryzykując życie, by dotrzeć z raportem o Zagładzie do rządów alianckich. Jego droga – od warszawskiego getta, przez okupowaną Europę, aż po gabinety prezydenta Roosevelta – to opowieść o odwadze, odpowiedzialności i zderzeniu prawdy z milczeniem świata.

Po zajęciach uczniowie:

- znają postać Jana Karskiego;
- potrafią wymienić kolejne etapy Zagłady;
- znają struktury i sposoby działania Polskiego Państwa Podziemnego;
- znają warunki życia w okupowanej Polsce.

Podstawa programowa:**Historia:**

- kształtowanie szacunku dla dziedzictwa narodowego; wyrabianie poczucia troski o pamiątki i zabytki historyczne;
- kształtowanie więzi z krajem ojczystym, świadomości obywatelskiej, postawy szacunku i odpowiedzialności za własne państwo;
- przedstawia realia życia codziennego w okupowanej Polsce;
- charakteryzuje postawy polskiego społeczeństwa wobec polityki okupantów;
- charakteryzuje etapy eksterminacji Żydów;
- opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu;
- charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego i społeczności międzynarodowej wobec Holokaustu.

WOS:

- kształtowanie szacunku dla dziedzictwa narodowego; wyrabianie poczucia troski o pamiątki i zabytki historyczne;
- wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła w przemianach nowoczesności (m.in. absolutyzm polityczny, rewolucja francuska, umasowienie i ideologizacja życia społecznego, „ucieczka od wolności”, powstanie „świeckich religii” politycznych);
- wskazuje różnice między totalitaryzmem a autorytaryzmem; charakteryzuje system rządów totalitarnych, porównując najważniejsze cechy ustrojowe Związku Sowieckiego oraz III Rzeszy Niemieckiej;
- wyjaśnia pojęcie faszyzmu i charakteryzuje jego różne konteksty znaczeniowe;

Język polski

- kształtowanie dojrzałości intelektualnej, emocjonalnej i moralnej uczniów;
- kształcenie umiejętności rozpoznawania i wartościowania postaw budujących szacunek dla człowieka.

Techniki wykorzystywane:

- aktywne słuchanie,
- dyskusja,
- opowiadanie historii.

"Gdziekolwiek na świecie byliśmy, patrzyliśmy w jedną stronę" – historia Aliny i Marka Edelmana

Połączyła ich nie tylko miłość, lecz także głębokie zaangażowanie w pomoc drugiemu człowiekowi. Zarówno w czasie wojny, jak i po jej zakończeniu, nieśli wsparcie potrzebującym, kierując się empatią, odwagą i poczuciem odpowiedzialności. Wartości, którym pozostali wierni przez całe życie, są dziś niezmiennie aktualne i mogą służyć jako wzór dla każdego, kto pragnie być świadomym i wrażliwym obywatelem.

Po zajęciach uczniowie:

- poznają sylwetkę Marka Edelmana i Aliny Edelman;
- znają historię warszawskiego getta;
- znają przywódców powstania w warszawskim getcie;
- znają życie codzienne w getcie;
- znają kolejne etapy Zagłady;
- wiedzą, czym zajmował się KOR;
- wiedzą, co to nieposłuszeństwo obywatelskie;
- wiedzą, przed jakimi dylematami moralnymi stawał Marek Edelman.

Podstawa programowa:

Historia:

- przedstawia realia życia codziennego w okupowanej Polsce;
- wymienia i charakteryzuje przykłady największych zbrodni niemieckich i sowieckich;
- charakteryzuje etapy eksterminacji Żydów;
- rozpoznaje główne miejsca eksterminacji Żydów polskich i europejskich oraz innych grup etnicznych i społecznych na terenie Polski i Europy Środkowo-Wschodniej;
- charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego i społeczności międzynarodowej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem Sprawiedliwych;
- opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem powstania w getcie warszawskim.

WOS

- wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła w przemianach nowoczesności;
- charakteryzuje system rządów totalitarnych.

Techniki wykorzystywane:

- aktywne słuchanie,
- dyskusja,
- opowiadanie historii.

Piekło na ziemi obiecanej

Łódzkie getto, przez które w latach 1940–1944 przeszło ponad 200 tysięcy osób, jest symbolem okrucieństw wynikających z nienawiści. Każdy łódzianin powinien znać realia życia za jego murami oraz postacie takie jak Mordechaj Rumkowski czy Hans Biebow. To nie tylko wiedza o historii miasta, lecz także lekcja tolerancji i otwartości.

Po zajęciach uczniowie:

- znają historię getta łódzkiego;
- znają warunki życia w getcie;
- znają najważniejsze postacie z getta, w tym Mordechaja Rumkowskiego oraz Hansa Biebową;
- potrafią wymienić etapy zagłady Żydów;
- znają różnice między łódzkim gettem a innymi;
- wiedzą, czym jest Wielka Szpera, obóz romski, obóz przy ul. Przemysłowej.

Podstawa programowa:

Historia:

- rozwijanie myślenia historycznego oraz wrażliwości moralnej;
- pogłębianie wiedzy o ważnych wydarzeniach z dziejów narodu i państwa polskiego;
- charakteryzuje etapy eksterminacji Żydów;
- rozpoznaje główne miejsca eksterminacji Żydów polskich i europejskich oraz innych grup etnicznych i społecznych na terenie Polski i Europy Środkowo-Wschodniej;
- opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu;
- sytuuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej.

WOS:

- wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła w przemianach nowoczesności;
- charakteryzuje system rządów totalitarnych.

Techniki wykorzystywane:

- aktywne słuchanie,
- dyskusja,
- opowiadanie historii.

Do czego prowadzi mowa nienawiści? — piramida Allporta

W 1954 roku amerykański socjolog Gordon Allport opracował „Piramidę nienawiści” – model pokazujący, jak pozornie niewinne uprzedzenia mogą prowadzić do przemocy, a w skrajnych przypadkach do ludobójstwa. To trafna analiza mechanizmów nienawiści, która pozostaje aktualnym ostrzeżeniem przed siłą stereotypów, dyskryminacji i mowy nienawiści.

Po zajęciach uczniowie:

- wiedzą czym jest piramida Allporta;
- wiedzą, dlaczego mowa nienawiści jest zła i jakie są jej skutki.
- znają kolejne szczeble piramidy Allporta, wiedzą dlaczego z siebie wynikają.

Podstawa programowa:

Język polski:

- kształtowanie dojrzałości intelektualnej, emocjonalnej i moralnej uczniów;
- kształcenie umiejętności rozpoznawania i wartościowania postaw budujących szacunek dla człowieka.

WOS:

- wyjaśnia różnicę między rozumieniem dobra wspólnego uwzględniającym dobro osób a koncepcją totalitarną;
- charakteryzuje zjawisko nierówności społecznych jako problem globalny oraz potrafi wskazać na jego przyczyny i skutki;
- wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła w przemianach nowoczesności
- wyjaśnia pojęcie dyfamacji; podaje przykład oddziaływania propagandowego o charakterze zniekształcającym;
- wyjaśnia związek między wolnością słowa a odpowiedzialnością za słowo.

Techniki wykorzystywane:

- aktywne słuchanie,
- dyskusja,
- opowiadanie historii.

„Śmierć dziwiła mniej niż życie” – historia mieszkańców getta

Na terenach dzisiejszej Łodzi w latach 1940–1944 funkcjonowało getto, przez które przeszło ponad 200 tysięcy osób. Ich życiorysy – zarówno tych, którzy zginęli, jak i ocalałych – ukazują brutalność życia w getcie i długotrwałe skutki Zagłady. Poznanie ich losów pozwala lepiej zrozumieć realia tamtych czasów oraz dramatyczną historię miasta.

Po zajęciach uczniowie:

- znają historie getta łódzkiego;
- znają realia życia w getcie;
- umieją osadzić tereny getta na obecnej mapie Łodzi;
- znają życiorysy wybranych ocalałych, wiedzą czym zajmowali się po wojnie;
- znają życiorysy wybranych postaci w getcie łódzkim.

Podstawa programowa:

Historia:

- rozwijanie myślenia historycznego oraz wrażliwości moralnej;
- pogłębianie wiedzy o ważnych wydarzeniach z dziejów narodu i państwa polskiego;
- charakteryzuje etapy eksterminacji Żydów;
- rozpoznaje główne miejsca eksterminacji Żydów polskich i europejskich oraz innych grup etnicznych i społecznych na terenie Polski i Europy Środkowo-Wschodniej;
- opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu;
- sytuuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej.

WOS:

- wyjaśnia, na czym polega totalitaryzm i jakie są jego historyczne źródła w przemianach nowoczesności;
- charakteryzuje system rządów totalitarnych.

Techniki wykorzystywane:

- aktywne słuchanie,
- dyskusja,
- opowiadanie historii.